

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
«ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΙΝΟ ΦΥΛΛΟ»
ΕΛΛΑΔΑ – ΚΥΠΡΟΣ (Διετία 2019-2021)

Το Γυμνάσιο Πετράκη Κυπριανού συμμετείχε στο πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης «Χρυσοπράσινο Φύλλο» (διετία 2019-2021) που τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας.

Στα πλαίσια του προγράμματος, το σχολείο μας συνεργάστηκε με το 7^ο Γυμνάσιο Γλυφάδας.

Από πλευράς του Γυμνασίου Πετράκη Κυπριανού, το θέμα που επιλέξαμε για να μελετήσουμε ήταν «Η μετακίνηση των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου από την πόλη της Λάρνακας.» Συντονιστής του προγράμματος ήταν ο καθηγητής Βιολογίας του σχολείου μας, κ. Παύλος Καζάκος.

Από το σχολείο μας συμμετείχαν στο πρόγραμμα οι ακόλουθοι και ακόλουθες μαθητές και μαθήτριες:

A/A	Επίθετο	Όνομα	Τμήμα
1	Ηλία	Ειρήνη	Β'6
2	Λουκά	Μαρία	Β'6
3	Φωτίου	Μαγδαληνή	Β'6
4	Χριστοδούλου	Αναστασία	Β'6
5	Χριστοδούλου	Βασιλεία	Β'6
6	Δανιήλ	Ελένιος	Γ'6
7	Καλλή	Κυριάκος	Γ'6
8	Κάττου	Δημήτρης	Γ'6
9	Μηνά	Νικόλας	Γ'6
10	Παπαζαχαρίου	Λούης	Γ'6
12	Στυλιανού	Στυλιανός	Γ'6
12	Πετάης	Κωνσταντίνος	Γ'6
13	Πελεκάνος	Παναγιώτης	Β'2

Στα πλαίσια του προγράμματος, οι μαθητές και μαθήτρίες μας, κατήρτισαν ένα ερωτηματολόγιο 12 ερωτήσεων το οποίο αποστείλαμε στους Δημάρχους Λάρνακας και Λιβαδιών, Βουλευτές, Εταιρείες Πετρελαιοειδών και στο Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας.

Οι ερωτήσεις ήταν οι εξής:

1. Πότε εγκαταστάθηκαν το διυλιστήριο πετρελαιοειδών, οι πετρελαιοδεξαμενές και οι εγκαταστάσεις υγραερίου στην πόλη της Λάρνακας;
2. Γιατί επιλέγηκε η συγκεκριμένη τοποθεσία (Λιβάδια-Λάρνακα) για την εγκατάσταση του διυλιστηρίου πετρελαιοειδών, των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου στην πόλη της Λάρνακας;
3. Ποιες εταιρείες πετρελαιοειδών εγκαταστάθηκαν και δραστηριοποιήθηκαν στην περιοχή αυτή; Ποιο ήταν το εύρος των δραστηριοτήτων τους (π.χ. είδη και μεγέθη εγκαταστάσεων);
4. Ποια ήταν τα οφέλη για την περιοχή από αυτή την εγκατάσταση, τόσο για τους Δήμους που επηρεάστηκαν (Λάρνακας και Λιβαδιών) όσο και για τους κατοίκους της περιοχής (π.χ. ευκαιρίες εργοδότησης);
5. Ποια ήταν τα αρνητικά επακόλουθα που προέκυψαν από την εγκατάσταση του διυλιστηρίου πετρελαιοειδών, των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου στην πόλη της Λάρνακας (π.χ. ρύπανση και περιβαλλοντική επιβάρυνση, υγεία κ.α.);

6. Για ποιους λόγους σταμάτησε να λειτουργεί το διυλιστήριο πετρελαιοειδών και πότε σταμάτησε τις λειτουργίες του; Ποιο χρονοδιάγραμμα ακολουθήθηκε μέχρι την ολοκληρωτική διάλυσή του;
7. Ποιους κινδύνους εγκυμονεί για τους κατοίκους αλλά και για την περιοχή η παραμονή των εγκαταστάσεων πετρελαιοδεξαμενών και υγραερίου(π.χ. σε σχέση με την οδηγία Σεβέζο);
8. Πότε προέκυψε για πρώτη φορά το θέμα για τη μετακίνηση των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου από την πόλη της Λάρνακας; Ποιο ήταν το ιστορικό αυτής της απόφασης (χρονοδιαγράμματα που τέθηκαν στο παρελθόν); Γιατί οι αποφάσεις του παρελθόντος δεν υλοποιήθηκαν; Τι ισχύει στο παρόν στάδιο (ποιες ενέργειες έχουν ήδη γίνει και ποιες θα γίνουν στο μέλλον);
9. Σε ποια περιοχή θα μετακινηθούν οι εγκαταστάσεις πετρελαιοδεξαμενών και υγραερίου και γιατί επιλέγηκε η συγκεκριμένη περιοχή;
10. Με ποιους τρόπους θα γίνει αξιολόγηση της ρύπανσης και της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης στην περιοχή από την οποία έχουν μετακινηθεί ή θα μετακινηθούν οι εγκαταστάσεις πετρελαιοδεξαμενών και υγραερίου; Με ποιους τρόπους θα γίνει η περιβαλλοντική αποκατάσταση αυτών των περιοχών;
11. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα και το πλάνο αξιοποίησης και αειφόρου ανάπτυξης αυτών των περιοχών μετά την ολοκλήρωση της μετακίνησης; (π.χ. σε σχέση με την ανάπτυξη της Μαρίνας Λάρνακας, του Λιμανιού Λάρνακας, δημιουργία χώρων πρασίνου, διαμόρφωση παραλιών, αλλά και το πλάνο ευρύτερης ανάπτυξης της περιοχής, είτε τουριστικά είτε με άλλους τρόπους);
12. Ποια θα είναι τα οφέλη που θα αποκομίσει η κοινωνία αλλά και οι πολίτες γενικότερα από αυτή την ανάπτυξη (εργοδότηση, πρόσβαση στις παραλίες, χώροι πρασίνου κ.α.)

Μέσα από τις απαντήσεις που μας απεστάλησαν, καταλήξαμε στο ακόλουθο κείμενο:

Μετακίνηση των πετρελαιοδεξαμενών και των εγκαταστάσεων υγραερίου από την πόλη της Λάρνακας

Στην παράλια περιοχή μεταξύ Λάρνακας και Λιβαδιών, οι πρώτες ιδιωτικές δεξαμενές χτίστηκαν από την Shell το 1958.

Το διυλιστήριο άρχισε τη λειτουργία του στις 13 Ιανουαρίου 1972, και αρχικά ανήκε στην εταιρεία Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαιοειδών Ατδ.

Η συγκεκριμένη τοποθεσία επιλέγηκε λόγω του ότι ήταν παραθαλάσσια για τις εκφορτώσεις πλοίων και για τη χρήση του θαλάσσιου νερού στις διάφορες διεργασίες. Επίσης η τοποθεσίας της ήταν ιδανική καθώς ήταν σε περιοχή που δεν είχε οικιστική ανάπτυξη και επιτρέπονταν οι εν λόγω αναπτύξεις.

Στην εν λόγω περιοχή μέχρι πρόσφατα διατηρούσαν τερματικά υγρών καυσίμων οι εταιρείες Petrolina (Holdings) Ltd (14 δεξαμενές χωρητικότητας 27.500 m³), Λίνα Ατδ (5 δεξαμενές χωρητικότητας 65.000 m³), ΕΛΠΕ Κύπρου (22 δεξαμενές χωρητικότητας 50.000 m³), BP Eastern Mediterranean (5 δεξαμενές χωρητικότητας 22.000 m³), Exxon Mobil Cyprus (16 δεξαμενές

χωρητικότητα 30.000 m³). Επιπρόσθετα, μετά το κλείσιμο του διυλιστηρίου το 2004, δημιουργήθηκε η Κυπριακή Εταιρεία Αποθήκευσης Πετρελαιοειδών (ΚΕΤΑΠ) η οποία διατηρούσε επίσης δεξαμενές για υγρά καύσιμα και τερματικό αποθήκευσης και διακίνησης ασφάλτου.

Τερματικά υγραερίου διατηρούν οι εταιρείες Petrolina (Holdings) Ltd (χωρητικότητας περίπου 2.000 MT), ΕΛΠΕ Κύπρου (χωρητικότητας 900 MT), Synergas Ltd (χωρητικότητας 850 MT) και Intergaz Ltd (χωρητικότητας 1200 MT).

Τόσο το Διυλιστήριο όσο και οι εταιρείες που δραστηριοποιούνταν στη περιοχή έδωσαν πολλές θέσεις εργασίας, αλλά και συνέβαλαν και στην ανάπτυξη μικρών επιχειρήσεων της πόλης που σχετίζονταν με παρεμφερείς εργασίες στο τομέα των πετρελαιοειδών.

Τα αρνητικά από την παρουσία τόσο του διυλιστηρίου όσο και των εταιρειών πετρελαιοειδών ήταν η παρεμπόδιση της επέκτασης της Πόλης της Λάρνακας προς την περιοχή της Δεκέλειας ειδικά μετά την εισβολή του 1974 καθώς οι οικιστικές και τουριστικές μονάδες είχαν περικυκλώσει την εν λόγω περιοχή, αυξάνοντας ταυτόχρονα τον κίνδυνο για επηρεασμό τους σε περίπτωση κάποιου ατυχήματος.

Βάσει της οδηγίας SEVESO υπάρχει ο κίνδυνος για επηρεασμό των γειτνιαζουσών περιοχών και για αυτό το λόγο υπάρχουν τα σχέδια έκτακτης ανάγκης κάθε εγκατάστασης πέραν των αυστηρών μέτρων λειτουργίας, αλλά και ευρύτερα τα σχέδια από την Πολιτική Άμυνα για αντιμετώπιση τέτοιων καταστάσεων σε συνεννόηση με όλους τους αρμόδιους φορείς. Λόγω της οδηγίας SEVESO πολλές αναπτύξεις στη γύρω περιοχή δεν έχουν αδειοδοτηθεί.

Λόγω της ένταξης της Δημοκρατίας στην ΕΕ και τις ενωσιακές υποχρεώσεις για αποθείωση του ντίζελ και τη χρήση αμόλυβδης βενζίνης, υπήρχε ανάγκη για αναβάθμιση του διυλιστηρίου. Το κόστος για τις απαιτούμενες αναβαθμίσεις που χρειαζόταν τότε σε συνδυασμό με την πίεση από το Δήμο Λάρνακας για μετακίνηση των εγκαταστάσεων, οδήγησαν το Κράτος στο να αποφασίσει το τερματισμό του. Το Κυπριακό Διυλιστήριο Πετρελαίου διέκοψε τη λειτουργία του στις 22 Απριλίου 2004 και οι εγκαταστάσεις του μετατράπηκαν σε αποθηκευτικούς χώρους πετρελαιοειδών και υποδοχής έτοιμων πετρελαϊκών προϊόντων (υγρών καυσίμων).

Η έντονη απαίτηση του Δήμου Λάρνακας για απομάκρυνση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου από το παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας οδήγησε στην υπογραφή το Φεβρουάριο του 2001, της Συμφωνίας της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας με το Δημοτικό Συμβούλιο Λάρνακας σχετικά με την εφαρμογή Προγράμματος για Μετακίνηση των Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών από τη Λάρνακα.

Το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας το 2014 ξεκίνησε την υφιστάμενη προσπάθεια για συντονισμό των διαδικασιών και υλοποίηση της προαναφερθείσας δέσμευσης της Κυβέρνησης. Ο πρώτος στόχος ολοκληρώθηκε το 2015 με τη μετακίνηση των κρατικών αποθεμάτων

πετρελαιοειδών από την περιοχή, που μέχρι τότε διατηρούσε ο Κυπριακός Οργανισμός Διαχείρισης Αποθεμάτων Πετρελαιοειδών (ΚΟΔΑΠ) στις εγκαταστάσεις της ΚΕΤΑΠ. Αρχές του 2016 ακολούθησαν οι διαδικασίες τερματισμού των δραστηριοτήτων αποθήκευσης υγρών καυσίμων της ΚΕΤΑΠ και το 2017 ολοκληρώθηκε η αποξήλωση των δεξαμενών και των συναφών υποδομών τους.

Στις 19/06/2018 υπογράφηκε το Μνημόνιο Συνεργασίας και Συναντίληψης μεταξύ της Κυβέρνησης και των εταιρειών πετρελαιοειδών και υγραερίου, καθώς και Οδικός Χάρτης της μετακίνησης των πιο πάνω εγκαταστάσεων στο Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού. Το Μνημόνιο, μεταξύ άλλων, προνοούσε μετακίνηση των υγρών καυσίμων των ιδιωτικών εταιρειών μέχρι 31/12/2019, και του υγραερίου και της ασφάλτου μέχρι 31/12/2020. Τη χρονική περίοδο Νοεμβρίου 2019 – Ιουνίου 2020 μετακινήθηκαν όλες οι δραστηριότητες υγρών καυσίμων από την περιοχή της Λάρνακας και τροχοδρομήθηκε έμπρακτα πλέον η μετακίνηση των δραστηριοτήτων του υγραερίου και της ασφάλτου η οποία αναμένεται να υλοποιηθεί το καλοκαίρι του 2021. Επίσης έχουν εξασφαλιστεί οι πλείστες άδειες για κατεδάφιση των υποδομών πετρελαιοειδών της Λάρνακας.

Η αξιολόγηση της ρύπανσης θα γίνει μετά τον τερματισμό και την κατεδάφιση όλων των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών από τους ιδιοκτήτες της γης με εκτενείς δειγματοληψίες (γεωτρήσεις) τόσο στο έδαφος όσο και στο νερό σε συνεννόηση και βάσει των όρων που θέτει το Τμήμα Περιβάλλοντος. Η περιβαλλοντική αποκατάσταση θα γίνει αναλόγως του επιπέδου της ρύπανσης και οι μέθοδοι που θα ακολουθηθούν ποικίλουν ανάλογα με την τελική έγκριση να δίδεται από το Τμήμα Περιβάλλοντος.

Το Σχέδιο Περιοχής πρώην Διυλιστηρίων Λάρνακας για την μετά την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών εποχή έχει εκπονηθεί και εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο. Είναι δε αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι τα τεμάχια γης που ήταν οι εγκαταστάσεις των εταιρειών πετρελαιοειδών είναι ιδιωτικά και εναπόκειται στους ιδιώτες η απόφαση για ποια μορφή ανάπτυξης και πότε θα υλοποιηθεί.

Στις 14 Μαΐου, οι μαθητές και μαθήτριες του σχολείου μας που συμμετείχαν στο πρόγραμμα, θα παρουσιάσουν στους μαθητές και μαθήτριες του 7^{ου} Γυμνασίου Γλυφάδας, με το οποίο συνεργαστήκαμε, την πιο πάνω εργασία σε διαδικτυακή συνάντηση και σε μορφή PowerPoint. Αντίστοιχη παρουσίαση θα γίνει και από τους μαθητές και μαθήτριες του 7^{ου} Γυμνασίου Γλυφάδας για το δικό τους θέμα.